

על פי התורה אשר ירוך

Yorucha

IN-DEPTH BUSINESS HALACHA CURRICULUM

קובץ מראי מקומות עומקא דדינא

גזל וטעות עכו"ם
חלק ב'

A PROJECT OF
BA'IS HAVAAD
HALACHA CENTER

על פי התורה אשר ירוך

Yorucha

IN-DEPTH BUSINESS HALACHA CURRICULUM

קובץ מראי מקומות עומקא דדינא

Compiled by the Bais HaVaad Halacha Center.

Project Editor: Rav Baruch Fried, Dayan at Bais HaVaad

For additional copies of this *Kuntras*, to sign up for *Yorucha*, or to obtain the *Yorucha* supplements (see back of booklet):

BAIS HAVAAD HALACHA CENTER

105 RIVER AVENUE, SUITE #301
LAKEWOOD, NJ 08701

1.888.485.VAAD (8223) | 732.232.1412

WWW.BAISHAVAAD.ORG/YORUCHA

YORUCHA@BAISHAVAAD.ORG

BAIS HAVAAD DIVISIONS

Business
Halacha
Services

Bais Din
& Dispute
Resolution

Zichron
Gershon Kollel
for Dayanus

Medical
Halacha
Center

Kehilla &
Bais Din Primacy
Initiative

Halachic Awareness
& Education

תוכן העינים

גזל וטעות עכו"ם חלק א'

- 6 סוגיא דגזל עכו"ם
- 9 חילוק בין גזל למטעה
- 13 גדר הפקעת הלואה
- 15 דיני נזק לעכו"ם
- 16 תשובה למי שנכשל בגזל עכו"ם

גזל וטעות עכו"ם חלק ב'

- 20 אם גזל עכו"ם אסור מדאורייתא
- 22 גזל עכו"ם אם נקרא "שלו"
- 23 הפקעת פקדון של עכו"ם
- 28 חיוב השבה בגזל עכו"ם
- 29 גזל וגניבת עכו"ם - הבנת הענין

גניבת דעת חלק א'

- 38 יסוד איסור גניבת דעת
- 45 במקום שמטעה את עצמו
- 48 במקום שהיה עושה כן בכל ענין
- 49 העתקה במבחן Cheating on exams

גניבת דעת חלק ב'

- 54 המותר והאסור ביפוי מקח
- 61 גניבת דעת בסחורה
- 64 איסור משקלות
- 67 עוות משקלות בפחות משוה פרוטה

In memory of
HARAV YOSEF GROSSMAN ZT"l
לע"נ הרב יוסף ישראל ב"ר משה גרוסמן זצ"ל

LOWINGER FAMILY
ר' מאיר משה בן בן ציון הלוי ז"ל • מינקא בת משה שמואל
ע"ה • ר' דוד בן ברוך בענדיט ז"ל • נאלדא בת משה דוד
ע"ה • ר' יונה בן יצחק ז"ל • מרים בת חיים ע"ה

**ARYEH WEISS
& FAMILY**

THE KUTOFF FAMILY
לע"נ ישראל ליב בן מרדכי ז"ל, ברכה לאה
בת אריה לייב ע"ה

**MR. HOWARD
ZUCKERMAN Z"l**
ר' צבי יעקב בן פסח יהודה ז"ל
By his wife Mrs. Rosalyn Zuckerman

**BARRY LEBOVITS
& FAMILY**

גזל וטעות עכו"ם חלק ב'

תוכן הענינים

- אם גזל עכו"ם אסור מדאורייתא 20
- גזל עכו"ם אם נקרא "שלו" 22
- הפקעת פקדון של עכו"ם 23
- חיוב השבה בגזל עכו"ם 28
- גזל וגניבת עכו"ם - הבנת הענין 29

לגזול המגיע ממנו ובהר גנוב טעם וע"ש וכ"כ הרמ"א בסי' שס"ט. ומש"ה מוכח דרב אשי ס"ל דהפקעתו מותר דאי נימא דאסור כמו גזילה א"כ אפי' נוטל יותר מקצבתו אין לו להעלים כמו בגזילה דאסור לגזול מה שמגיע לו אעפ"י שנוטל יותר אע"כ דס"ל לרב אשי דהפקעתו מותר ומש"ה

פריך לה מדר"ע ומע"ע. וגם צריך לומר כרבני הרב המגיד במוכס נכרי ונוטל יותר מקצבתו דאם אינו נוטל יותר אע"ג דהפקעתו מותר מכל מקום

להשבע בשקר כשחשאי בגזול

אינו רשאי לישבע למוכסין כיון דברין שקל מיני' ולא אונס הוא דאע"ג דמותר בהפקעתו אבל אינו רשאי לישבע שהן של תרומה כיון דחייב הוא לו באמת ולהפקיע הלוואתו אינו רשאי לישבע אלא משום דנוטל יותר מקצבתו רשאי לישבע ולית בי' משום בחר גנבא גנובי טעים כיון דהפקעתו מותר וזה נכון:

מיהו קשה במ"ש הבי' והרמ"א דאפי' נוטל יותר מקצבתו אין לו להעלים ובי"ד סי' רל"ב כתב בש"ע גבי נודרין למוכסין דבמוכס שאין לו קצבה או שנוטל יותר מקצבתו מותר לו לישבע וברא"ש בנדרים דף כ"ח כתב ז"ל במוכס שאין לו קצבה דהאי לא וניא הוא דדוקא בדבר השוה לכל בני המדינה כולו רשות כו' אי נמי כיון שאין לו קצבה מרבה ליקח יותר ממה שהמלך חפץ להלכך כולו גזל עכ"ל וע"ש ועמ"ש בס' קצה"ח סי' שס"ט סק"א:

הדרן לדקמן דלדעת הרמב"ם אפי' הפקעתו אסור וא"כ בנדרין דמורה"י אינה מקודשת אלא אפי' נימא דהפקעתו מותר וזה דאתי לדידה דאשה ה"ל בהיתרא מכל מקום המקדש לא יתיב מידי וליכא נתן ועמ"ש בזה ס"ק ד' ונ"ה ועוד דאפי' נימא דגזילו מותר נמי לאו דידה"ה הוא וכמ"ש במגן אברהם סי' תרל"ז גבי אתרוג דאפי' למ"ד גזילו מותר לכס לא הוי ע"ש בשם יראים והיינו כיון דלא נתן לו העכו"ם אינו זוכה בו ועדיין הוא של עכו"ם אלא דגזילו מותר וא"כ כמה מקדשה כיון דלאו דידה"ה ולא דירה ואפי' נימא דאזולי' בחר מקבל כיון דלא קנתה גוף החפץ ואם בא אחר וחטף ממנה נראה דמותר כיון דלא זכתה בי' אלא דגזילו מותר:

כשראוי לגזול מי' אינו ש' השרא' לקדש ג'

מיהו מ"ש מג"א גבי אתרוג דלא נפיק בגזל עכו"ם אפי' למ"ד גזילו מותר משום דלא חשיב לכס. נלענ"ד דשפיר נפיק בי' לפי מ"ש הרמב"ם פ"ח מלולב דיוצא באתרוג של מעשר שני וכן בחלה פ"ו מבכורים וכן במצה פ"ו שם ע"ש ואע"ג דפוסק מעשר שני ממון גבוה וכתב מורה"י קורקוס משום דס"ל כמ"ד בסוכה דף ל"ה דלא בעי דין ממון אלא היתר אכילה וה"נ היתר אכילה אית בי' והובא בכסף משנה שם וא"כ באתרוג למ"ד גזילו מותר דיש לו בו היתר אכילה נראה דלא גרע ממעשר שני (*). כיון דבוה נמי אית לי' היתר אכילה והנאה:

להשבע שולכס לצאת ידי' אתרוג

ובתוס' פ' לולב הגזול דף ל"א ד"ה באשירה דמשה הקשו ע"א דכותי נמי מכי אגבי' קני' וכי' וי"ל שהגביהו ע"מ שלא לקנותו כו' וקשיא להו לולב בעי' לכם וכתבו דמיירי בי"ט שני וע"ש ולפי מ"ש אפטר דמיירי דרך גזילה וא"כ אכתי דכותי הוי ויש לו ביטול דאע"ג דגזילו מותר אכתי דבעלים ניהו ויוצא בה כיון דיש

לענון ביטול מ"ה 1234567 ע"ז

לו בה היתר אכילה והיתר הנאה אבל גבי קידושין אם אינו שלו לא מצי יתיב לה לאשה אלא שמעצמה זוכה בה האשה בתורת גזילה ואם אחר חטף ממנה יוכל האחר לזכות בו בתורת גזילה ולאוכלה ומש"ה אינה מקודשת בזה ודו"ק:

[7] קידשה בגזל אחר יאוש לבר

קונה מדרבנן. והוא מדברי הרא"ש פרק מרובה ז"ל וביאוש בגזילה פליגי בה רבה ורב יוסף רבה ס"ל דיאוש קונה אלא

דמספקא לי' אי מדאורייתא אי מדרבנן ורי' יוחנן ס"ל דאפילו מדרבנן אינו קונה וקי"ל כרבה וקני יאוש לחומרא ואם קידש אשה בגזילה אחר יאוש צריכה גט דרבה ס"ל דכל הפחות קונה מדרבנן אבל מדאורייתא קי"ל דיאוש לא קני עכ"ל:

ודרברים אלו מרפסן איגרי כאשר ראו כן תמהו מוהרש"ל ומג"ש ודרישה דהא אפי' אי יאוש לא קני הא בקידושין איכא יאוש ושינוי רשות:

ובררישה ובכ"ח ובכ"מ פירשו דברי הרא"ש בקידשה בגזל דידה אחר יאוש ולא קדמו שידוכין בניניהם ולא אמרה הן ובוהו מקודשת מדרבנן דליכא רשות שינוי רשות דאינו אלא משום ספקא דיאוש לחודי' קונה מדרבנן:

ובט"ז כתב ז"ל ואין לומר דמיירי בגזל דידה דקשה ממ"נ אי בשדך מקודשת מן הדין ואי בדלא שדך לא הוי קידושין אפי' מדרבנן דתוכל לומר אין שקלי וידיי שקלי ע"ש וכ"כ ב"ש ע"ש:

ולבאורה נראין דברי הב"ח וחי"מ דודאי אם יאוש לחודי' קנה ואין לה עליו אלא דמים ה"ל כבע"ח ולא מצי אמרה דידי שקלי ועיין ב"ש סק"ז שכתב דהיכא שגגה בשינוי מעשה לא מצי אמרה דידי שקלי דלא הוי אלא כבע"ח ע"ש ויאוש נמי למ"ד קונה הרי הוא כבע"ח על הדמים. ואפשר כיון דהרא"ש לא קאמר דמקודשת אלא משום חומרא דרבה דס"ל יאוש קונה לחודי' אבל ליינא קי"ל דיאוש לחודי' לא קני לענין ממונא רק להצריכה גט וכיון דהרא"ש ס"ל דלא מהני תפיסה מספק נגד חזקת בעלים הראשונים וא"כ ביאוש לחודי' צריך להחזיר לבעלים ומש"ה שפיר מצי אמרה דידי שקלי כיון דממון שבו שלה הוא:

אלא דמדברי ב"ש משמע דאפי' נימא יאוש קונה נמי מצי אמרה דידי שקלי ומ"ש משינוי מעשה:

מיהו לפי מ"ש בקצה"ח סי' שני"ג סק"ד רשינו מעשה קונה קנין גמור והדמים שצריך לגזול ליתן לבעלים אינו אלא על שעת גניבה וגזילה דנתחייב בדמים אבל יאוש לחוד קונה אינו משום החיוב שנתחייב בשעת גזילה דאפי' באבידה דאתי לידה"ה מקמי דמייאש מרא מיני' נמי צריך ליתן הדמים לבעלים דהתם ליכא תורת חיוב עלה משעת הגנבה רשומה אינו מתחייב אלא משעת פשיעה ואין החיוב בדמים אלא משום דיאוש ה"ל שיוור בקנינו דאינו קונה ביאוש אלא את גוף החפץ ולא לדמי החפץ וה"ל כעין משכון לבעלים ואם בא בע"ח לישלו הבעלים קודמין דה"ל כעין משכון

בשינוי מעשה קונה לגמרי ודמים משלם דמים על מעשה הנזלה

ביאוש משלם דמים בתורת שיוור בקנינו והחפץ נחשב

הערות קהלות יעקב

(*) עיי' רמב"ם ז"ל פ"ח מלולב סוף ה"א דגם צאינו מקפיד וזולתי הוי היתר אכילה מלד איסור גזל מ"מ אינו לכס ולכ"כ קל"ז מטעם כנייה ללא"ו ע"ש ש"ר בכת"מ ע"ש דלדכיו סוכר כהתוס' ול"ע הרבה ככ"ז מיכו כל אינו מקפיד ויטול לחזור בו משא"כ במע"ש ובגזל ... וזוהו.

אבני מילואים >עם הערות קה"י והגרי"פ< - א ה'ר, אריה ליב בן יוסף הכהן עמוד מס 90הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

Avnei Miluim rejects the opinion of the Bais Shmuel. Even if we concede that she doesn't have to return it min Hatorah, the stolen object still technically belongs to the Akum and is not legally hers, thus the Kiddushin is invalid.

אבני מילואים סק"ג ד"ה הדרן וכו' האבנ"מ חולק על חידוש הב"ש, שאפילו תימא שהגזילה מותרת מ"מ לא מקרי דידיה, כמבואר במגן אברהם סימן תרל"ז, ונמצא שהחפץ עדיין שייך לגוי והוא לא יתיב לה מידי [הגם שבפועל יש לה היתר אכילה והנאה בחפץ].

קצות החושן

קצות החושן

ט"ו כ"ח ב"ב
כ"ג כ"ד כ"ה
כ"ו כ"ז כ"ח
כ"ט כ"י כ"א

כ"ב כ"ג כ"ד
כ"ה כ"ו כ"ז
כ"ח כ"ט כ"י
כ"א כ"ב כ"ג

(ג) אב"ב במט"פ"ו. וכבר נתלקו בזה קמאי דקמאי, ולכן העלו בזה גבי מכירת צטור שצריך מרוויחה, כסף ומשיכה, לאפוקי מידי ספקא. וזמון' פרק הזהב [ב"מ] דף מ"ח [ע"א] ד"ה נמנה לסיטון, כמנה. דלפילו לרי יומן דסביחא ליה דבר טורח מעות קנות איכא למימר דגוי נמי כנסף, ואע"ג דאמרו בפ"ב דצבורות [נ"ג ע"ג] מדישראל צמדל [גוי נמי בחדא], ומדישראל כנסף גוי נמשיכה, מכל מקום איכא למימר דישראל כנסף גוי נמי כנסף, ע"ש נפש ר' חיים סה. ועיין מה שכתבנו בשמן ק"ה סק"ה. ועיין צטור ושו"ע צ"ו"ד סימן ש"ך [סעיף ר'] דכתבו בצבור דעני מרוויחו כסף ומשיכה.

אמנם נמכרת חמץ קשה הדבר נמשיכה בכל מצות וצדקה, ובכסף לחודיה מידי ספקא לא נפקא. ולכן שומני אל לני לגבר הקנין וכיכד ללאח מידי מאסר הספקיות. וצדקה נחלה צדקה סי' ל' שם נמנה כחוב משונת הגאון מוה"ר"ש קאדינצ'ור ח"ל, ואגב לא אוכל להמלט להודיע למעלתו מה שחדשמי מדין זה צימו חורפי, והענימי הדבר לפני רבונתו, והסכימו עמי. והוא זה, דהמס' [עבודה וזה ע"א ע"א ד"ה רב] והר"ל"ש [בכורות פ"א ס"י ב'] והטור ושו"ע [שם ב"ר] שכתבו דהמחור שכולס דמקבל פטוטה מן הגוי, ויקנה לו מקום שהנמנה עומדת לשם, והמקום יקנה לו נכס וכו', וכן אנו נוהגין לענין

לשמעון צטור (ג) וכה ראובן צמה שצדו דמי שנתן הגוי לשמלק נמנה הגוי ושמעון לא קנה עד דמשך ולכן הוא כהפקר וכה נו ראובן מוכה מן ההפקר.

ג ייש מי שאומר שאפילו אם כתב הגוי שטר לראשון קודם שיחזיק בו אחר אינו כלום כיון שכבר נסתלק הרי הוא כאחר אלא צריך שיכתוב השטר קודם שיקבל המעות. ויכל זה לא מיירי אלא בקרקע (א) (ב) אצל נמטלטלין קנה נתינת המעות.

צינוט ומקורות י. טור סוף ר' נסח ה"ל"ש ב"ב פ"ג סי' ס"ה והנחת אפ"י שם וזמון פרק חוקת נ"ד ע"ב ד"ה ישראל ומדלי שם סי' תקנ"ו ד"ה ו'. יא. שם נכמ"ס הט"ו. ב. רבנו יוסף מישרים נתיב כ"ב וטורח ההכרזה ח"א סי' א"ף ל"ג. ד"מ ג'. ופסל לעיל כסף סימן ע"ב סוף מי' הג"ה. ג. טור סוף ר' נסח ה"ל"ש ב"ב פ"ג סי' ס"ה. יד. טור סוף ר' ועיין י"ד סימן ע"ך.

נתיבות המשפט

משפט האורים - ביאורים

אמנם הפירות שאלו קודם שנה בעל חוב מוקדם מנכה לו מן הדמים שמתוך, לטעם השני, דהא איכא משתדשי ליה, אצל לטעם הראשון אפשר דלמינו מנכה לו מן הדמים, כיון דהשדה אינו משועבד לו כלל רק להבעל חוב מוקדם, ובעל חוב לית ליה פירי, וז"ע בזה. וז"פ"ו לר"ך לפ"ש מ"ש המוכר ואחריות על הגוי המוכר, לאו דלמחרות גיולה ובעל חוב מוקדם, רק לענין אם הגוי אינו רוצה לימן להמחוק לא הקרקע ולא המעות, אינו יכול לתבוע להלווק המעות שנתן לו, (ולזה) [הנה] מספק, דהמעות שנתן הוא משום סילוק שצדו ונסתלק, ואם הגוי גול אחרו אח"כ מה לו להלווק בנך, יתכב אותו צדו ודיינא.

(יא) נקרא מסור. כיון דמן הדין זכה בו המחזיק, אסור לבטל זכותו ע"י הגוי. ואפילו למאן דסבירא ליה דאין צריך להחזיר להלווק, אפילו הכי נקרא מסור. סמ"ע [סי' י"א-י"ד]. (יב) וזה ראובן. אפילו לא מת הגוי, דכיון דנתן מתנה לישראל נסתלק הגוי ממנו, ובסימן ע"ב [סעיף מ'] נקט מת הגוי, הוא הדין לא מת, ואורחא דמילתא נקט, כיון דאם הגוי שואל אותו אם לקח המשכון מיד ראובן יכול לומר לו שלא לקח, ואז בודאי יוציאנו הגוי ממנו, ולכך נקט מת. ויעיין ביאורים [סי' ע"ב] שצ"ע באם הקנה הגוי להשני אח"כ החפץ בקנין המועיל, אם יכול להוציא בעצמו מהראשון.

(יג) אב"ב במט"פ"ו קנה בנתינת המעות. דעת הסמ"ע [סק"א] ר"ן דישאל מגוי קונה מטלטלין בעמות בלא משיכה, וגוי מישראל הוא מחלוקת הפוסקים. והש"ך [סק"א] תמה עליו, נהדר ליה וזו וכו', כוננו, דהיינו שהגוי המוכר יחזיר לו המעות.

[ז] גוי שהיה לו משכון. עיין סמ"ע ס"ק ט"ו עד אפילו לא ממ ממי כו'. מאור חמיה ל', דהא צ"ב צ"ד [ע"ב] כתב הרשב"ם ד"ה אספתלק ליה וכו', שהרי כל קנינו של נכרי כנסף כדלמרינן בפ"ק דקדושין [י"ד ע"ב], ומשקבל המעות, לגבי ידידה הוא מכירה גמורה שאין לו יבין עוד לחזור כו'. וגם המוספות [שם ד"ה עובד] חף שהשינו על פירות רכ"ס כתבו הטעם משום דלמינו נכרי קנין כסף דעפרין כו'. מוכח מדבריהם דלס גס אצל הגוי לא היה קנין, לא היה הפקר, ואם כן קשה הלא דנתן לישראל השני צטור, ושטר בגוי לא היו קנין כלל אפילו צקרקע כמ"ש המוספות שם ד"ה נכרי כי מטי, ומכל שכן נמטלטלין דלפילו צישראל לא קני שטר מכל שכן בגוי, מהיכי מימי יהיה כהפקר. ומ"מ דין אמת הוא, דהא ישראל השני אינו יכול לתבוע להראשון כיון שלא קנה החפץ, ויכול לומר לאו בעל דברים ידי את, ולראובן שאינו מחזיר להגוי דמי להפקעת הלוואה דמוחר, כיון שבהיתרם צא ליד ראובן דהיינו צקדון, דלפילו צקדון שייך הפקעת הלוואה כמו שכתב החלקת מחוקק צה"ע סימן כ"ח ס"ק כ"א, וחילול השם ליתא, דהא הגוי אינו יודע.

אמנם מ"ש הסמ"ע ס"ק ט"ו שמוחר לשמעון לומר להגוי שראובן לא נתנו לו, קשה לכאורה, דהא המוס' צ"ב צ"ד דף ק"ד [ע"א] ד"ה ולא אמרן, הקשו דלמאי יבלין שנים הפקעת הלוואה מותר א"כ מפסדינן אותו הרבה, ותיירו דמ"מ לא משמיעין להו כו', משמע דאסורא עבדי, ואם כן הכא דגם כן דמי להפקעת הלוואה כמו שכתבנו לעיל, אם כן מהיכי מימי יהיה מותר לומר לו הלא מפסדינן אותו. ונדחה דשאני הכא כיון שנתן לו הגוי צמתה, ומתנה דמי למכר, דאי לאו דקיבל הגנה מיניה [לא יהיב ליה], וצמה שראובן אינו מחזיר לו מפסדין הוא, וכשאומר להגוי מליל עצמו מהיזק, ולא דמי למעיד לגוי שאין שום מועלת ומפסידו צמנס. ולפי מה שכתבנו, אפילו צלא שאלת הנכרי גס כן צ"ע, וכאשר דיכל להשתדל עם הנכרי להוציאו ולתן לידו כדי להציל עצמו מהיזק. וכן אם הקנה לו הגוי אח"כ החפץ בקנין המועיל, צ"ע אם יכול להוציא עצמו ממנו, דיש לומר כיון דשגו הוא עדיין, ויכול להקנות לו, ולא דמי למטלטלין דכפריה שאינו יכול להקנות, וז"ע.

[ח] אב"ב במט"פ"ו קנה. ועיין ש"ך סק"ד עד והא נפקא מינה שאם קודם שמשך החזיק אחר נמטלטלין וכה וכו'. וע"ש שדמק עצמו צפירוש דברי הרמ"א. ולפענ"ד נראה כפשיטות שהדין עם הרב צה"ה, דהא מצוה צהרש"ס [ב"ב] נ"ד ע"ב ר"ה אסתלק [וצמון] [שם] דללא הוא הפקר רק מטעם דכל קנינו של נכרי כנסף, וכל מקום דגם לגבי נכרי ליתא קנין לא היו הפקר וכמו שכתבנו לעיל נכס"ז ע"ש, ואם כן הכא נמטלטלין, לא מיבעיא שיכול להשתדל עם הנכרי להוציא ממנו, ממה נפשך, דאי מעות קנות נמטלטלין נכרי הרי הוא שלו מ"ש הסמ"ע [סק"א], ורשאי להציל שלו צחיה ענין שירצה, וזו מעות אינן קנות נמטלטלין נכרי, הרי הוא של הנכרי, והוא גול צד המחזיק, ויכול לומר להנכרי, דהאמת יכול להגיד להנכרי צמקום שהוא גול צדו, דמכוח דצדרי המוספות צ"ב צ"ד [ע"א ר"ה ולא] שאל הקשו רק מטעם [הפקעת הלוואה מותר, משמע דצמקום שהוא גול צדו מותר, א"כ ה"ג מותר, אלא אפילו אם צא לתבוע צדינו, הישראל המחזיק

דברכי משה
שכתובים
כתוב:
מדברי תנ"י
דאם אדם
הגוי הקרקע
מיד זה
המחזיק
שיתן גורן
הרשעון
להחזיר לו
מעותיו שנתן
לו וכו'
מדין
המ"ס.
וכתב בעל
התשובות
הגרי"ם
בפיקו
צ"ד.
צ"ד.
ואז
מ"ש בטו
השלם
ובאידך שם
הבחינה

גוי שמוכר
פסולו שבי
ראובן
לשמעון
בשטר. הטע
דאין שמעון
יכול
להוציא
הראובן
האם שמעון
ושא לומר
גוי שראובן
לא נתן לו

שלחן ערוך השלם >מהדורת פריעדמאן< - כה חו"מ ז (קפט - רמ) קארו, יוסף בן אפרים עמוד מס 422הודפס ע"י תכנת אוצר החכמ

If an Akum gave an item to Reuven to safeguard, and subsequently sold that item to Shimon using a kinyan that is not valid according to Halacha, Rama rules that Reuven may keep the item. Nesivos explains this according to the abovementioned Chelkas Mechokek: since Reuven received the item from the Akum legitimately, withholding it is considered *hafka'as halva'ah*.

הלכות גזילה וגניבה

כד

ידוע שהוא משיקר אמור לכתש לו שום דבר מפני תה"ש ואף במקום שאין הנכרי יודע יז אינו רשאי אלא להפקיע הלוואתו או שאר חיבו חייב להנכרי (ה) אבל כשרחפץ של הנכרי הוא בעין אסור לכפור בו שהרי זו גזילה ממש ולא עוד אלא אפי' קנה חפץ מנכרי יז אסור להמעותו בחשבון בנתינת מעות בעד החפץ כמו שנא' וחיטב עם קוננה שרדי אין הנכרי מקנה לו החפץ אלא בעד סכום הדמים שפסק לו והממעותו בחשבון המעות ה"ז כגונב החפץ ולא במפקיע חיבו ואפי' גניבת דעת שאין בה חסרון מעות אסורה במו"מ כמ"ש בה' אונאה :

אבן הרמב"ם

ה כנ כל החומר ביתו או כליו של חבירו או כל דבר שאפשר שיקחם ממנו רק שאין ברעתו למכרם והוא הרבה עליו דעים או שהפציר בו בעצמו עד שסכרם לו ה'ז עובר בלא החמוד ואינו עובר בלאו זה עד שיקח החפץ שחמד כמ"ש "לא החמוד כסף וזהב עליהם ולקחת לך ומשעה שנפתה בלבו וחשב האיך יקנה חפץ זה עבר בלא תתאוה בו אין תאוה אלא בלב בלבד והתאוה מביא לידי חימוד והחימוד מביא לידי גול והגול מביא לידי ש"ד הא למדת שהמתאוה לשל חבירו עובר בלאו א' והקונה דבר שהתאוה בהפציר שהפציר בו או בבקשה ממנו בין ע"י עצמו בין ע"י אחרים ה"ז עובר בשני לאוין לכך נאמר לא החמוד ולא התאוה :

ו מ"ע על הגזל לדחור הגולה עצמה אם היא בעינה ולא נשתנית שנאמר והשיבו את הגולה אשר גול וה"ה לגנב ואינו יוצא י"ח בנתינת דמים כנ ואפי' אם כבר נתיאשו הכלים אבל אם אברה או שנשתנית שינוי שאינו תזור לבריינו יוצא י"ח בנתינת דמיה כמה שהיתה שיה בשעה הגולה ואם הגזל הוא במקום אחר כד אין צורך לשלוח המעות למקומו אלא כס מודיעו שיבא לו וישלם לו :

ז נו וכשבא מעצמי לעשות תשובה ול תן דמים צו חכמים שלא לקבל ממנו כדי שלא ימנע מלעשות תשובה כנ אם דוא נגב או גולן מפורסם יעסקו בכך ותשובתי קשה שאם יקבלו ממנו לא ישיאר לו מאומה לפיכך צו לחתול לו כדי לפתוח לו פתח שיבא לעשות תשובה ולבקש שימחלו לו כמ ואם הוא אומר אע"פ שמחלהם לי רצוני לשלם ולצאת י"ש אין מוחין ביד מי שמקבל ממנו כס אבל אם הגנבה או הגולה קיימת א"צ למחול לו כלל ל ואם הגזל חייב לאתרים ואין לו במה לפדוע לא ימחול בכל ענין כדי שיפרע לבעלי תשובה שלו :

ח ואם מתבייש לדחור לו לא יוכל להבליע לו דמים אלו בחשבון כשנושא ונתן עמו ואם אינו נושא ונתן עמו לנ יתן עמו לנ יתן לאיש אחר שהוא נושא ונתן עמו שיבליע לו בחשבון או ישליך המעות לחוך כיסו שיש בו מעות שאדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה והרי מנה המעות שהחזיר לו בגלל מעותיו ומנין שלא מדעת פוטר אבל אם החזיר לו לכיס שאין בו כלום לא יצא עד שימצאם זה בכיסו ואם נאכרו קודם שמצאם לא קיים מצות השבה ואם סת הגזל יחזיר ליורשו והגזל את הרבים ואינו יודע למי יחזור כגון לג המוכרים שנמלו ויהר מקצנתם שנתן להם המלך לנ וכן הנכאים הממונים מן המלך לגבות המס והם מקילים לקרוביהם ומטילים על אחרים שהרי הם גולנים גמורים וכן מסוני הקהל שעושים כמעשיהם תשובתי

קונטרס אחרון
(ד) רש"י רל"ט סי' י"ד (דלל כע"ז ב"ד סי' ק"ב וכו"כ כס"ט במתני' דנדרים ולמוכס' כו' המלך כו') :
 [כף שכא"פ ליתא הדרכ"ס א"כ ע"הם מטיין סאז ד' ככ"ז סגנו סאז ד' על מקומו לפען יסר נודע א"כ חסר כאן איוב מינוס רש"ע וסמכס אינה מצדנו].
(ה) עיין גמרא נבי ע"ט כיון באין קנוי אלא למעשה ידיו ולא גופו (כדליתא בניטין דף ב"ד ונכמונן א"כ ה"כ יכול לקנות את עצמו בן תורים אם סיכ רשאי ודו"ק) :

כנ רמב"ם סי' כ

מס' גזילה

ולא ידע ס"ט

מפני תה"ש

ס' (דנכ"ס ו')

כנ כ"ק סי' ז

ז"ל ס"ז ע"ד

כד כ"ק ק"ה ג

כנ כ"ק ס"ד א

כנ כ"ק סי' ב

כד ע"ז סי' ל

שלחן ערוך הרב - ו (חו"מ, שו"ת, הוספות וחיידושים) שניאור זלמן בן ברוך מלאדי עמוד מס 48 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

Shulchan Aruch HaRav considers the withholding of an entrusted item as Gezel, disagreeing outright with the Chelkas Mechokek.

שו"ע הרב חו"מ סימן פ"ז ס"ד אבל כשהחפץ וכו' מפורש בשו"ע הרב שמניעת פקדון בעין הוא גול עכו"ם ממש, ודלא כח"מ ונתח"מ.

הלכות גניבה

פ"ב דין י"ו, השגת הראב"ד והלא משום גנב הוא חייב. נ"ב לק"מ דאין הגנב מתחייב אלא בשמתכוין להוציאו מרשות הצעל והיינו דקאמר ש"מ חייבו משיכה בשומרים וכיון שמתכוין להוציאו מרשות לרשות ה"ז נעשה גנב ועיין בתוס' פ' השואל גבי צקע צו קנאו ומדמחייב הני ש"מ דכל השומרים המחזיקים חפץ לשמור צרשומיהו קאי עד שיחזירו לרשות צעלים ולא מאי לחזור צו ולומר איני רוצה לשומרו עוד ויהא נפטר מאחריותו מ"ד:

פ"ד דין י', עדין חייב באחריותו עד שימנה את מעומיו, ב"ה גזילה כתב לחדש עשוי למשמע צביטו בכל שעה:

שם כתב ה"ה צוקף לשונו ז"ל אבל הגונב סלע (והסחור) [והסחור] דבר הגנוב למקומו וכו', דע שכונת רבינו ז"ל אינה דוקא למקום ההוא שגנב וכו'. נ"ב לא ידעתי מג"ל ומדברי הרמב"ן צמלחמות נראה דכל ששנה אין מנין פוטור:

פ"ה דין ו', כתב הרמז"ל ח"ל משכן הגניבה בין שמשכנה ביתר על דמיה וכו', והראב"ד השיג עליו וכתב צדדי דמיה ע"כ. נ"ב עיין בערכין דף כ"ג גבי מתניתי' דהמקדיש נכסיו הפודה פודה ע"מ ליתן וכו' וקאמר תלמודא מתני' דלא כרשב"ג וכו' דנראה משם שיש קנאת ראייה לר':

פ"ו כתב הרמז"ל כל דבר שזמקתו שהוא גנוב אסור ליקח אותו וכן אס רוב אותו הדבר שהוא גנוב אין לוקחין אותו ע"כ. נ"ב פ"ין מ"ש ה"ה ב"ה מה' גזילה דין ח', ודברי הב"מ הכא והתם הם תמוהים, ולע"ד ליישב דברי רבינו דהכא איירי בלוקח דאיכא משום לפני עור ומש"ה צע"י רוב משלו משא"כ התם ליהנות מהגזלן דאיסורא זוטא היא:

הלכות גזילה

פ"א דין ב', ואסור לגזול כל שהוא אפי' כותי וכו'. נ"ב כיון דק"ל דמעוט קויות בין בישראל בין צוי ע"כ גזל הגוי אסור:

שם כתב הב"מ ו"ל שרבינו סובר כדפרש"י הפקעת הלוואתו שאין גזל ממש. נ"ב המרדכי צ"ק דקידו' כתב דבי טבע ליה הלוואתו הוי גזל אבל אי לא טבע ליה לא דלא מיקרי גזל אלא מיד ליד, ונראה דה"ה אס היה צדו של ישראל פקדון של גוי ושכחו ה"ז מותר ואין זה גזל, וכן מוכח מהתוס' צ"פ אלו מציאות גבי נטלה ע"מ להחזירה אינו עובר אלא משום השב תשיבם:

פ"ב דין ג', מנרה הגזלן אינה חוזרת בעצמה וכו'. נ"ב צ"פ הגזל דף קט"ו משמע דיאוש ושינוי רשות אין הלווקח חייב כלום ע"כ:

שם דין ד', וכן אס השפית הלווקח. ל"מ וקשה טובא לדעת רבינו דבגמרא מוכח כדברי הראב"ד וכו' ותיקשי ממחני' דקאמר משלם דמי פרה העומדת לילד. נ"ב לדעת ר' פרה העומדת לילד ה"פ שאינו מחזיר הולד אלא מחזיר הפרה וגם מה ששזה הפרה שעומדת לילד, וזהו דקאמי' דמי החילוק שיש בין פרה העומדת לילד לפרה סתם, גם אפשר לומר שזרין הגזלן לתת לגזול דמי פרה מעוברת דכיון דאין הגזילה כעין שגולה זרין לתת דמיה כעין שגול ולא די בהשבת פרה ודמי מה שהיה שזה העובר צרשומי' דלאמר לו איני רוצה לטרוח אחר פרה מעוברת אחרת לקנותה:

שם דין י', שינוי החזר לבייתו אינו שינוי. נ"ב ומ"מ אס נחייאשו הצעלים קנה כ"כ הרא"ש צ"פ מרובה, ולמדו מההיא דרבה דאמר שינוי קונה קרא ומתניתא וכת' התוס' דאיירי בשינוי החזר, וק"ל דצ"פ הגזל מסיק דמתני' איירי בשינוי שאינו חוזר וכ"כ התוס' צ"פ מרובה דף ס"ו גבי הגנב והגזלן הקדשן הקדש דלאמרן טעמא דהוי שינוי השם שינוי שאינו חוזר ואע"ג דנחייאשו הצעלים דהכי מוקי לה צ"פ בתרא, איצטא דק"ל על דבריהם אס הוי שינוי שאינו חוזר א"כ מאי פריך צ"פ בתרא אהאי מתני' אי ר"ש ק' גנב אי רבנן ק' גזלן הא כיון דאיכא שינוי אליס לא צעין יאוש, איצטא דראייתו בתוס' בפרקין דף ס"ו ד"ה שנו השם שכת' דשינוי השם גרידא לא קני בלא יאוש, אבל מדברי ר' זרין צ"ד בגזל טלה אין נראה כן ובתוס' כ"כ אח"כ דף ס"ו ד"ה הא לאו הכי וההיא דהגנב הקדשן הקדש ה"ט דצעין יאוש משום דאין אדם מקדיש דבר שאינו שלו וראייתו בתוספות בסוכה כדברי הרא"ש ז"ל:

שם דין ט"ו, ואס רצו הצעלים כתב ה"ה וז"ע למה לא קנה הגזלן. נ"ב ה"ט דכיון דנשבר מסתמא אינו רוצה לקנותו, והכי אמרו במרובה כי אמר יאוש קנה בשזה רוצה לקנות האז אינו רוצה לקנות:

פ"ג דין ד', כתב הב"מ ותימה דצ"פ"א מהלכו' נוקי ממון פסק רבינו כרבנן דאס החזירו אינו מוחזר וכו', ע"כ. נ"ב רבינו סובר דהוי היזק שאינו ניכר כמ"ש התוספות צ"פ היזוקין, ומ"מ פשיעה חשיב ומ"ה שומר חייב ועיין סג' שער אפרים סי' כ"ח:

שם דין ח', רצה ליטול פחתה נוטל. נ"ב עיין תרומ' הדין סי' שי"ו וז"ע:

שם כתב ה"ה ז"ל וסבר הרב דאס אינה עשויה למלאכי וכו' דהא גזלן הוא. נ"ב לא נ"ל דאפי' אס עשויה למלאכה גזלן הוי, והרמ"ה ז"ל כתב דצאינה עשויה לשכר אינו נוטן אלא פחתה דהוי זה נהנה זה אינו חסר משמע דלא חשיב גזלן, ונראה דמפרש כפירוש רבינו דהיינו שלקחה שלא מדעת ולא כפרש"י שפירש שלקחה צע"כ, והציאו לזה משום דמתמא כיון דקיימא לאגרא ניחא ליה לאוגורה וכדמשמע בפרק השואל דף ק"א ע"ב ולדעת הרמב"ם יש לחלק בין קרקע למטלטלין דבמטלטלין שייך לומר לא ניחא לי שיהא פקדוני צד אחר:

מחנה אפרים <ציון יעקב> נבון, אפרים בן אהרן - סופר, יעקב חיים בן יצחק שלום עמוד מס 399 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

In Hilchos Aveida, if one picked up a lost item intending to return it, and subsequently decided not to, he does not transgress "lo tigzol". Machane Efraim proves therefrom like the Chelkas Mechokek, that withholding an entrusted item is not an act of Gezel.

מחנ"א הלכות גזילה (הגה' על הרמב"ם פ"א דין ב' ד"ה כתב הב"מ) הביא ראיה מאבידה לשיטת הח"מ, שמי שנטל אבידה על דעת להחזירה ואחר שכבר נטל החליט שלא להחזירה, אינו עובר על לא תגזול אלא על השב תשיבם. ומבואר שכיון שבא לידו בהיתרא אין זה מעשה גזל.

שכל זמן שהוא קיים אינו עומד להנחתו רק צוה שאינו צריך לשלם להמפקיד וממילא כיון דאבד הו"ל כאלו ממונו אבד כמש"כ הר"ח והמפרשים, אבל אין זה עדיין מניו בידו לכל הפה, וגרסה לענין צוה עפ"י הש"ס דצ"ק קריג דגזל גוי אסור, הפקעת הלוואה מותרת, וכתומים סימן ע"ב ס"ק י"ז דן בצורך אם הפקעת פקדון ומשכון הוא בכלל הפקעת הלוואה ומותרת, ד"ל דוקא הפקעת הלוואה דתנה להלוואה לא חפץ צעין של פקדון, ודעת המחזיקים משום דס"מ צהריא אחי לידו ודומה צוה להפקעת הלוואה, ועממא גראה לדידהו אף דהוי לכאורה גזל גמור דמה לי דבהחירא אחי לידו כיון דס"מ גזל ממנו חפץ צעין, משום דאין גזל גוי דומה לגזל ישראל דעמס איסורו דגזל ישראל עיקר האיסור משום לקיחה ממון שאינו שלו, אי"כ אף בהפקעת הלוואה וכיו"ב אסור, אף דאינו עושה מעשה גזל בידים, מ"מ מפקיע ממון שאינו שלו, ממון שיש לו בעלים, משא"כ בגוי דאיסור הגזל מלך מעשה המחועבת של גזל, לא מכה הפקעת ממון הגוי וזקוק, וע"כ קבלו דדוקא בגזל ממש לא בהפקעת הלוואה פקדון או משכון, ומ"מ גראה דאין דין השבט בגוי כמש"כ צה"מ ח"מ סימן ש"מ.

והנה כתומים שם כתב דלשיטה זו דפקדון מותר להפקיע מה"מ, הא דמחזיר לו הפקדון באמת הוא משום אלמותו של גוי ונתן בפלילים, אבל מה"מ מיד שהפקיד אצלו הו"ל כשלו, ולפ"ז צשמעתין דפקדון של גוי ברשות ישראל דבני קבלת אחריות אינו עובר, אע"ג דמן התורה אין צריך להחזיר הפקדון כלל וא"כ מסתמא זכה בו כבר קודם הפסח והו"ל כשלו י"ל נמי דכיון דמשום אלמותו של גוי אינו יכול להפקיע, אין דין החירא קובע בצעלות אלא המציאות של האלמות כיון דס"מ הישראל אינו יכול לזכות בו, וכיון שכן י"ל דלדרך זה מוכח צשמעתין דאלמות מולחא הוא להפקיע בצעלות מהישראל, אי"כ בה"ד להיפך אם מחמת האלמות נעשה מחויב באחריות והן הן דברי הרמב"ם פ"ד לענין חמירא דבני חילא דע"י האלמות נעשה כשלו, אמנם החולקים סוברים דמעטם אלמות לא מהני רק שלא להפקיע ממון הגוי, אבל בשביל זה עוד לא נקרא נכנס לרשות לישראל משום אלמות האנס לחייב אותו באחריות דגניבה ואבידה.

אמנם מה דל"ע צוה דכתומים שם כתב דלדעה זו דפקדון מותר להפקיע מה"מ הא דליטריין רעהו, למטע גוי מדיון שומרים והא בלא"ה מן התורה מותר להפקיע הפקדון לגמרי, ותיירן דליטריין רעבו לגר תושב דאחא מלווה להחיות ומכ"ש דאסור להפקיע הלוואה, ומ"מ דין שומרים לית לי דלא נאמר רק לישראלים, ולפ"ז צשמעתין דקאמר דאין לי אלא נכרי שלא כשנשחו נכרי שכל זמן שהוא קיים אינו עומד להנחתו רק צוה שאינו צריך לשלם להמפקיד וממילא כיון דאבד הו"ל כאלו ממונו אבד כמש"כ הר"ח והמפרשים, אבל אין זה עדיין מניו בידו לכל הפה, וגרסה לענין צוה עפ"י הש"ס דצ"ק קריג דגזל גוי אסור, הפקעת הלוואה מותרת, וכתומים סימן ע"ב ס"ק י"ז דן בצורך אם הפקעת פקדון ומשכון הוא בכלל הפקעת הלוואה ומותרת, ד"ל דוקא הפקעת הלוואה דתנה להלוואה לא חפץ צעין של פקדון, ודעת המחזיקים משום דס"מ צהריא אחי לידו ודומה צוה להפקעת הלוואה, ועממא גראה לדידהו אף דהוי לכאורה גזל גמור דמה לי דבהחירא אחי לידו כיון דס"מ גזל ממנו חפץ צעין, משום דאין גזל גוי דומה לגזל ישראל דעמס איסורו דגזל ישראל עיקר האיסור משום לקיחה ממון שאינו שלו, אי"כ אף בהפקעת הלוואה וכיו"ב אסור, אף דאינו עושה מעשה גזל בידים, מ"מ מפקיע ממון שאינו שלו, ממון שיש לו בעלים, משא"כ בגוי דאיסור הגזל מלך מעשה המחועבת של גזל, לא מכה הפקעת ממון הגוי וזקוק, וע"כ קבלו דדוקא בגזל ממש לא בהפקעת הלוואה פקדון או משכון, ומ"מ גראה דאין דין השבט בגוי כמש"כ צה"מ ח"מ סימן ש"מ.

דלרצא אהחירא קאי, ופי' הרמב"ם פ"ד ה"ב נכרי שכשנשחו היינו גר תושב כמש"כ בה"מ שם, ולהי"ל דרצוה איפכא מסתברא דגר תושב מסתבר יותר להיתר כיון שאסור להפקיע פקדון שלו מן התורה, משא"כ נכרי שאינו גר תושב דמה"מ מותר להפקיעו אי"כ סברא הוא דיהיב חנוך של ישראל, אלא דכיון דמדיון אלמות שלהם אינו יכול להפקיעו נקרא עיני חנוך של גוי אבל מ"מ הוא רצוה עפי מחמלו של גר תושב, ומשמע מזה דס"ל להרמב"ם דגם לגוי אסור להפקיע פקדון שלו מה"מ וע"כ שוב גר תושב רצוה עפי דע"כ הוא מסור ביד ישראל, וכן משמע פשטות דברי הרמב"ם ריש פ"ב מה"ל שכירות דגם לגוי סתם צעין רעהו למטע מדיון שומרים, ואחרי כתיבו כל זה ראיתי צחזון איש צ"ק סי' י"ד ס"ק י"ד הכריע ג"כ מסברא דפקדון של גוי אינו דומה להפקעת הלוואה.

ד) אמנם פשוט דאף אכ נקוט כדעת המחזיקים דאיכא בהפקעת פקדון משום גזל גוי מ"מ איסור השתמשות בפקדון ושליחות יד ליתא בדידהו, וכמש"כ צ"מ י"ד סימן ק"ב ס"ק י"א לחלק צוה יע"ש, ואפילו חימא דגם צדיניהם מקפידו על זה מ"מ לענין דאם המקבל מקבל עליו אחריות אז גם צדיניהם אין מקפידים ולפי דין תורה בכל אופן אין חשש איסור גזל, וזה שכתב רש"י, והמלוי בדרך לכל הפנך אלו היה רוצה להפקיעו מן הגוי וע"י נעשה מניו וברשותו, מ"מ צעין גם קבלת אחריות דל"כ אכתי נבי דברשותו הוי מ"מ שלו לא הוי.

ולפ"ז אחי שפיר דלעיל ה"י ע"ב, יכול ועמין ויקבל פקדונות מן הנכרי וכי' והקי' בל"ה דבהיתר דשנך אי אחא רואה ואתה רגאה של אחרים וגזרה מזכיר שניהם אחרים וגזרה, ולמה באיסור דקבלת אחריות אינו מזכיר גזרה יע"ש מש"כ צוה, ולהי"ל י"ל כיון דאחריות דש"ה לחוד לא מהני לעבור עליו דעטכ"ס איכא גם היתר השתמשות וזה ליתא צחמץ של הקדש דרוצן עליו איסור השתמשות כזוה פשיעא דאינו עובר עליו באחריות לחוד, אמנם לכאף עומדים נגדיו דברי רש"י לעיל טוף ד"ה ועדיין, שמשום דלקמ"י פריך מאי קאמר דמיתו לה של אחרים ושל גזרה לאיסורא ולהחירא הכא והכא, הרי דגם גזרה איכא ד' איסור דקבלת אחריות, ויראכ צוה דדוקא באחריות דש"ה וש"ש צעין גם היתר השתמשות, אבל אם קבל עליו גם אחריות חונסין לכ"ע מהני להיות כשלו גם בלי היסור השתמשות, ועיין סברא כזאת בל"ה ד"ה ודע, לענין אי המפקיד ישראל עובר יע"ש, (ועיין מש"כ מג"א או"ח סימן תקפ"ו לענין ציטול ע"ז והקי' צחמץ ועיין צוה צחי ח"ס חולין נ"י ע"א).

שבט הלוי - א ואזנר, שמואל בן יוסף צבי הלוי עמוד מס 146 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

Further lyun: Shevet Halevi discusses at length whether withholding an entrusted item is considered *hafka'as halva'ah* and whether one may use the item temporarily.

ליטר עיון: שו"ת שבט הלוי ח"א סימן קל"ח. בענין הפקעת הלוואתו בפקדון, והשתמשות בחפצו של העכו"ם.

גדר נוב
ע"פ לוינסקי
דאסור

קצות החושן

סימן שמוח (א) או כרדי צעורו. ריש פרק ארבעה עשר [סי' ע"ב] לא מנגנו דכחז רחמנא [ויקרא י"ט י"א] למה לי כו' אפילו על מנת למיקט. וכחז צעורה מקובלת סו ז"ל, על מנת למיקט, יש מפרשים דאיידי שהוא אינו גונב כדי ללערו, ולא נראה דהא מנשאים בכל יום שעושים קו, לכך יש מפרשים דודאי דעמנו לעכב הגניבה בידו, אבל אינו גונב בשביל שום הנאה אלא כדי ללערו, עכ"ל. ומלשון הרמב"ם נספר המנוח נראה דאפילו רלונו להשיב הגניבה נמי הו' על מנת למיקט, ע"ש [לא תעשה] מלוה (קס"ד) [רמ"ד] ח"ל, (ובספר) [ובספר] קדושים ויש פירוש ב"ן לפי שנאמר בגניבה [שמות כ"ב ג'] שנים ילם, שמענו עושה אזהרה מין, תלמוד לומר לא מגונבו על מנת למיקט, פירוש, ללערו הנעלים (ולהצדיק) [והוא] [ויקרא י"ט י"א] ישיבה לו, ועין סו. וא"כ מה שכתב דמעשים בכל יום ראוי למהר בזה.

חושן משפט סימן שמוח

קצות החושן

ולא ילם לנעלו והוא חייב באונסין מכיון שמשך לדעת כן אע"פ שלא חסר, והשולח די נפקדון דעמו ליתול ולחסר הכל או מקמת על דעת לשלם לנעלים, עכ"ל. ומשמע דכאייניש דעלמא אינו חייב באונסין אם הגניבה על מנת לשלם ומכ"ש גונב על מנת למיקט ולהשיבו בעינא אכ"כ, ואמאי ז"ע.

ק"ן חסר
כגב צו"ד
מעשה וליא
כפי בחשבו

(ב) ואם הבניסה ארשותו. פ"ק דמצינא דף (י"א) [י' ע"ב] תניא אין לי אלא ידו, גגו תלירו קרפיפו מנין, תלמוד לומר [שמות כ"ב ג'] אם המלא תמלא, ופירש רש"י, גגו תלירו, כגון שנקנסה לרשותו ועל בפניה, עכ"ל. ומשמע דאם ננקסה מעצמה לרשותו ותמיון לקנטה לגיולה, לא מיחייב במחשבה גירדא ואפילו היתה חצר המשמרת, ומשום דבמחשבה אינו נעשה גולן עד שיעשה מעשה כמו ועל בפניה, אע"ג דנמצינא כהאי גוונא קמי לה במחשבה גירדא, אבל בגיולה כריך ועל בפניה או שכינסנה בעצמו לרשותו, וחוה שכח בשו"ע, ואם הכניסה לרשותו, אבל נכנסה מאליה לא, והוא הדק נכנסה מאליה ועל בפניה דה נמי הו' מעשה. ובמחשבה מהיר"ט חלק מו"מ סי' פ"ח ז"ל, אלמא אפילו מתעסק לגונבו, כל שלא עשה מעשה פטור, ומן נמי סוף פרק המפקד [מ"ג ע"ב] החושב לשלוח די נפקדון כ"כ, הטה את החבית וכו', הגניבה ונטל הימנה רביעית ושכרה משלם דמי כולה, ללא מיחייב במחשבה אלא במעשה הגבה, עכ"ל. ומוכח ממעשה זו אף אע"ג דהפקדון הוא בביתו ובכרשותו דהו' ליה תלירו, אפילו הכי אינו קונה לאונסין עד שיעשה מעשה וכמו ועל וכמו שכתב רש"י, ועין מה שכתבנו לעיל בקימן רמ"ג סי' ק"י.

הלכות גניבה

סימן שמוח

איסור גניבה ומי נקרא גנב ומאיזה עשה מתחייב

ובו ד' טעמים

א איסור לגנוב אפילו כל שהוא דין תורה ואסור לגנוב אפילו דרך שחוק ואפילו על מנת להחזיר או כדי לשלם תשלומי כפל (א) או כדי לצערו הכל אסור כדי שלא ירגיל עצמו בכך.

ב בכל הגונב אפילו שוה פרוטה עובר על לאו דלא תגנובו וחיוב לשלם אחד הגונב ממון ישראל או [א] הגונב ממון של גוים ואחד הגונב מגדול או מקטן. הגה יטעות גוי כגון להטעותו במשקו או להפקיע הלוואה מותר ובלבד שלא יודע לו דליכא חילול השם. יושב אומרים דאסור להטעותו אלא אם טעה מעצמו שרי.

ג יאיזהו גנב הלוקח ממון אדם בסתר ואין הבעלים יודעים אבל אם לקח בגלוי ובפרהסיא אין זה גנב אלא גזלן.

ד משעה שמשך הגניבה נעשה עליה גנב כמה דברים אמורים שמשכה חוץ מרשות הבעלים אבל כל זמן שהיא ברשות הבעלים אינו חייב עד שיגביהנה (ב) ואם הכניסה לרשותו אפילו לגגו הצרו וקרפיפו אם היא משמרת חייב אף על פי שלא משך ולא הגביה. הגה אימת גנב חייב כפול וארבעה ותמשה עין פנים ולא כתבן הממחר הוה לפי שהוא קנס

ואינו נוהג האידנא מיהו יש נפקותא אם תפס ועיין לעיל סימן א' סעיף ה'.

ה תשלומי הגניבה אם יש לו מטלטלים יורדים להם ואם אין לו מטלטלים אלא קרקעות יורדים להם וגובים מהעדיית שלו כשאר גזקים.

צינים ומקורות סימן שמוח א. לטון רמ"ם פ"א מנניה דין ב. ב. שם ברמב"ם פ"א מגניבה דין א. ג. עור סעיף ג. ד. מנדלי פרק הנזיל במל"ב ב"ק סי' קנ"ח. ד"מ ג. ה. רמ"ם סו פ"א מגניבה דין ג.

נתיבות המשפט

משפט האורים - ביאורים

כשם מיעוט דהקרא לא איירי רק בישראל, רק דילפינן אסורא מקרא אחר דחשב כדאימא צב"ק ק"ג מנין לגול גוי שהוא אסור מ"ל ומשב, וע"כ ז"ל או דס"ל דלגמד מאונאה אי לאו קרא דחשב, או דס"ל דמסבא לא איירי קרא רק בישראל ואינטיקן לנילף מקרא דחשב, א"כ השנה מנין הא כחיי קרא לא כחיי עשה דהשנה, וע"כ חייב השנה אינו אלא מדרכין.

סמך חלות
הקדושה
בגזל גוי
אין פארו
טרו

ואי קשיא נהי דאינו חייב בהשנה מ"מ הא לאו לדדיה הוא דהא לא קנה אוהו, ואמאי מקודשת הא דבדר שאינו שלו קודשה, וכמ"ס המגן אברהם בא"ח סימן תל"ז ס"ק ג' בשם ספר יראים [סי' תכ"ב] דאפילו גול גוי מותר מ"מ לאו לענין סוכה. זה אינו, דבקדושין לא שייך זה, דכיון דהשנה נדבר זה מותרת מדאורייתא והוא המציא לה הנאה זו, מקודשת בשכר הנאה שהמציא לה, וראיה ממש"ס הר"ן פס"ב דקדושין [כ"ג ע"א מרפי הר"ף ד"ה מברן] דלא קודשה בחלפי אסור הנאה דמקודשת כיון דלדידה שריא, דמקודשת מטעם שכתבנו דכיון דהוא המציא לה הנאה המותרת לה מקודשת כמו דבדר עלי לנטולן.

סימן שמוח [א] הגונב ממון של גוים. עין ט"ז ס"ק ב' ע"ד ו"ע. ולפענ"ד נראה ליישב דניח דהגניבה הוא אסור דאורייתא ממש [ויקרא כ"ה ג'] או מואכלת [דברים ז' ט"ז] כדאימא צב"ק דף ק"ג ע"ב, מ"מ הא בישראל גופיה אינו לא הוה כחיי עשה דהשיב את הגזילה [ויקרא ה' כ"ג] הו' אמרינן אף דעבר אלאו דלא מנגנו [שם י"ט י"א] מ"מ אסורא דעבד עבד ובהשנה אינו חייב, רק דבישראל רחמנא נפקיה לעשה דהשיב את הגזילה, אבל בגוי נהי דקרא דחשב לדרשה גמורה אחי, מ"מ היכן מצינו דחייביה רחמנא בהשנה לגוי, והשנה לגוי אינה אלא משום קידוש השם, וזהו שדקדק הרב בהג"ה בהש"ע [סי' כ"ה סעיף א'] דא"ל להחזיר רק משום קידוש השם.

ואין להקשות מהא דאימא צב"ק דף י"ג ע"ב] לרעך אתה מחזיר אונאה ואי אתה מחזיר לגוי, אלמא דלי היה אסור חייב ג"כ צמורה. זה אינו, דודאי אי לא הו' מיעוט הו' אמרינן מקרא מלא דיבר הכתוב צין לישאל צין לגוי וא"כ עשה דהשנה קאי ג"כ על גוי, אבל

גדר ג
לדמ"א א
דאסור הו"ו
חייב וחסר
אין אג
שער
חילול השם

שלחן ערוך השלם >מהדורת פריעדמאן< - כז ח"מ ט (רצא - שנח) קארו, יוסף בן אפרים עמוד מס 472 הודפס ע"י תכנת אוצר החכ

Although Gezel Akum is prohibited min HaTorah, Nesivim Hamishpat opines that the regular obligation of returning stolen goods does not apply.

נתה"מ סימן שמ"א ס"ק א' עד משום קידוש השם הגתה"מ מחדש דאף שגול עכו"ם אסור, מ"מ אין חיוב השבה מן התורה. [וליתר עיון ע"ש במלואי משפט שהרחיבו האחרונים בזה.]

ולא שייך מי איכא מדי, ע"ש. ולכאורה מאי פריך הגמרא... והרי פסוק משה פרוטה לישאל שרי, הא גם לישראל אסור מתורת חז"ל שיעור, עיין ר"מ ורש"י בסוגיא שם. ויש אריכות בדברי המוס' ואין כאן מקומו, ועיין למס' משנה פ"א מהל' גזילה ה"ב שעמד מה ותייך דומק.

א"ר החת"ם

שיקר במדות
לגוי

עליו, לפי שהוא ניתן לתשלומין. (ד) וכתב הרמב"ם ז"ל זכרונו לברכה שאם שקר במדות אפילו לגוי עובד עבודה זרה עובר בלא תעשה והייב להחזיר, וכן אסור להטעות הגוים בחשבון, שנאמר [ויקרא כ"ה, ג'] וחשב עם קונחו, אף על פי שהוא כבוש תחת ידיך, קל וחומר לגוי שאינו כבוש תחת ידיך, והרי הוא אומר [דברים כ"ה, ט"ז] כי תועבת יי וגו' כל עושה עול, מכל מקום.

מצוה רנט

מצות צדוק המאזנים והמשקלים והמדות (א) לצדק המאזנים והמשקלים והמדות וליישר אותם ולהשמר מאד בם, שנאמר [ויקרא י"ט, ל"ז] מאזני צדק אבני צדק איפת צדק והיין צדק יהיה לכם. ולשון ספרי, מאזני צדק, צדק את המאזנים יפה יפה, כלומר שתהיינה המאזנים מיושרות. ויש בענין המאזנים כיוונו גדולים לפי שאפשר לעשות בהם כמה מיני שקרים, ידוע הדבר. אבני צדק, צדק את המשקלות יפה יפה. גם במשקלות גם כן אפשר לעשות בהן הרבה מיני שקר, וכעין מה שאמרו זכרונם לברכה [ב"מ ס"א ע"ב] אני עתיד ליפרע ממי שטומן משקלותיו במלח. איפת צדק, צדק את האיפות יפה, והיין צדק, צדק את ההיין יפה. והאיפה היא מדת היבש, והיין מדת הלח.

והזהירנו התורה בכל אחד ואחד מדברים אלו בפרט לחומר הענין, ואע"פ שהכל נכלל בכלל לא תונו איש את עמיתו. ולשון ספרא, על תנאי כך הוצאתי אתכם מארץ מצרים, שתקבלו עליכם מצות מדות. ואמרו גם כן זכרונם לברכה [שם] אני שהבחנתי במצרים בין טפה של בכור לטפה שאינה של בכור, אני עתיד ליפרע ממי שטומן משקלותיו במלח כדי להונות הבריות שאין מכירין בהן. שורש מצות היושר והרחקת הגזל והתרמית מבין בני אדם ידוע לכל בן דעת.

המחבר מה שמבואר נצט"ח בחרה פ"ח ע"א ובר"מ פ"ח מגניבה הי"ג, לדריך המוכר ליתן גרומיו ללוקח כפי השיעורים שמוכרים שם, ובש"ס למדין אותן מקרא דפרשת תלך [דברים כ"ה, ט"ז] אכן שלמה ודק, כיון דכתיב שלמה מיצת דק מיומר, אלא דק משלך ותן לו, דחייב ליתן לו הכרעות. ולא נלמד מפסוק דכאן, על כן לא היצא הרב המחבר נכאן, אצל הדין דין אמת דהוא מן התורה, כמבואר בש"ס ובר"מ כאן דחייב ליתן לו הכרעה. על כן נראה לי דאם המוכר שקר לו במדה ובמשקל אף בפחות משה פרוטה דכתבתי לעיל [מנחה רנ"ח אות ג'] דאינו עובר בלאו, ע"ש באריכות, מ"מ נראה לי דעובר בעשה, דהא המזוה אפילו לזדק משלו, על אחת כמה וכמה דאם חיסר לו מן המדה דעובר בעשה. ואף אם נמדה שלמה מדד לו ולא נתן לו הגרומין ג"כ עובר בעשה, ואפילו הגרומין אינם שוים פרוטה כפי הנראה מהשיעור דאחד ממאה בלא ואחד מארבע מאות ביבש, ולא חילקו דבר זול, נראה דאף אם פחות משה פרוטה עובר בעשה. על כן אם חיסר לו, פשיטא שעובר בעשה. ונפקא מינה לענין אם עובר בעשה או מחמת חזי שיעור כבר כתבתי כמה פעמים [מנחה ג' אות ט' ועוד] דנפקא מינה לענין שטעה, הכא נמי אם נשבע שלא יקול בפחות אפילו בפחות משה פרוטה ועבר וקול, אי נימא דהוא אסור רק מחמת חזי שיעור חייב קרבן שטעה כיון דאין מפורש בתורה עיין ר"מ הל' שטעות [פ"ה ה"ז], אצל על אסור עשה אינו חל ואם עבר אינו חייב קרבן שטעה, ופשוט.

עובר בעשה

[ב] ונראה לי דאף שדעת הרב המחבר ז"ל והר"מ דאם שקר במדות לגוי ג"כ עובר בלאו כמבואר לעיל [מנחה רנ"ח אות ח'], מ"מ לדעת זה מטעם גזל וגניבת גוי עיין בהרב המגיד פ"א מגניבה ה"א, אצל ליתן לגוי גרומין דהיינו דק משלך וכו', נראה דאינו מחוייב ליתן לגוי דאינו בכלל גזל וגניבה, כך נראה לי. וגם כתבתי לעיל [שם אות ג'] דפשיטא דכן נח מחוהר על המדות ומשקלות דהוא בכלל גזל, ופשיטא לי דכן נח אינו מחוייב ליתן גרומין, דאינו גזל וגניבה רק דהתורה צויה לישאל דק משלך, אצל לא לגוי, כן נראה לי כבוד בעה"מ.

מצוה רנט, מצות צדוק המאזנים והמשקלים והמדות

(א) [א] לצדק המאזנים וכו', ועובר וכו'. לא היצא הרב

הרבנות
לזקן

מדיני המצוה, מה שאמרו זכרונם לברכה [ב"ב פ"ט ע"א] שאין עושין משקלות של בדיל ועופרת וכל שאר מיני מתכות, מפני שמעלין חלודה ומתחסרין, אבל עושין אותן של אבן וזכוכית וכיוצא בהן. והדברים שאמרו במדידת הקרקע, ומה שלמדנו בצורת המחקה שקורין בלעז רשורא. ואמרו [שם ע"ב] גם כן שלא ירתיח' במדת הלח בעת שמודד, ואפילו היתה מדה קטנה ביותר, שהרי מצינו שהתורה הקפידה על המדות בכל שהוא, שנאמר בתורה [שם, שם ל"ה] לא תעשו עול וגו' במדה במשקל ובמשורה, והמשורה היא מדה קטנה ביותר שהיא חלק אחד משלשה ושלישים בלוג. והשעורים שנתנו זכרונם לברכה [שם] באורך קנה המאזנים, ובאורך החוטים והחילוקים שאמרו בין מאזנים העשוין

מנחת חינוך <מכון ירושלים> עמוד מס 289 ב באב"ד, יוסף הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

From the differences in the wording of the Rambam, Minchas Chinuch suggests that Geneiva and unjust measurements from an Akum would be min Hatorah, as opposed to Gezel which is more lenient.

מ"ח מצוה רנט"ס"ק ח' מדייק בשני לשונות הרמב"ם בתחילת הל' גניבה מדבריו בתחילת הל' גזילה, ומצדד שדוק גניבה ושקר במדות הם דאורייתא, משא"כ גזל.

הלכות גניבה

יש בכללן שבע מצות. שתי מצות עשה. וחמש מצות לא תעשה:

וזה הוא פרטן:

(א) שלא לגנוב ממוק. (ב) דין הגנב. (ג) לצדק המאזנים עם המשקלות. (ד) שלא יעשה עול במדות ובמשקלות: (ה) שלא יהיה לאדם אבן ואבן איפה ואיפה אף על פי שאינו לוקח ונותן בהן. (ו) שלא יסיג גבול. (ז) שלא לגנוב נפשות:

וביאר מצות אלו בפרקים אלו:

מגיד משנה

אלו הן הלוקין (מכות ט"ו) ודין העכו"ם בפרק הגזל ומאכיל (ב"ק ק"ג): גזול העכו"ם אסור וזה לגנבו ואיפה בשאר דוכתי: אסור

פרק ראשון

א כל הגונב ממוק משה פרוטה ולמעלה עובר על לא תעשה שנאמר לא תגנוב. ואין לוקין על לאו זה שהרי ניתן לתשלומין שהגנב חייבתו תורה
א עושה"מ סי' שמ"ט וסי' קכ"ג עין שם סמ"ג עין ק"ה: לשלם

מגיד משנה

פ"א א כל הגונב משה פרוטה ולמעלה וכו'. דין שזה פרוטה מתבאר בהרבה מקומות ומהם בקנהדרין בפרק ארבע מיתות (דף נ"ו) ופטור המלקות מתבאר בסוגיית

לחם משנה

דכח"ס כיליתו ודבר זה קשה לכיון דעיקר קרא דלא תגנוב אחי לדרשה דע"מ למיקט א"כ לאו איכא ביה. לכך נראה דרבינו ז"ל סבור כדברי המוס' ז"ל שכתבו שם דהול"ל דלא מני למילף חדא מהרמי משום דאין מוהירין מן הדין וכוין שכן האי דרשא דדרשין בלא תגנוב בע"מ למיקט אסמכתא בעלמא היא דעיקר קרא לאגמורי אסור גניבה גופה אחי דלא ילפינן ליה מגניבה כיון דאין מוהירין מן הדין. איברא דקשה קצת דהא אין לוקין על לאו זה משום דנמן להשגין וא"כ לא מקרי אזהרה כיון דלא לקינן עליה דומיא דלאו הניתק לעשה דכחמו המוס' שם דלא מיקרי אזהרה מן הדין גזל משום דמיקט לעשה:

פ"א א שנאמר לא תגנוב וכו'. אע"ג דבפרק אהו נשך אמרו לא תגנוב דכתב רחמנא למה לי כלומר נילף גניבה מריבית ואוהא ומיריבו לכדמינא לא תגנוב ע"מ למיקט לא תגנוב ע"מ לשלם משלומי כפל וכו' וא"כ רבינו ז"ל לא הוה ליה למילף גניבה מלא תגנוב דכלא הכי ידעינן ליה כמה מלינו, ואין קפידא בכך דכיון דהשתא איכא קרא דלא תגנוב לדרשה דע"מ למיקט מכ"ש דכילי הא דההוא קרא דלא ע"מ למיקט אסור כ"ש ע"מ לשלם. אך קשה דכתב רבינו ז"ל לקמיה אסור לגנוב כל שהו דין מורה ואסור לגנוב דרך שחוק וכו' דמשמע דהא ע"מ למיקט ליכא ביה אלא אסורא בעלמא אבל לאו ליכא דומיא דכל שהו דהוי אסור ולא לאו

מגדל עז

מן כל תולדות האש בו' עד טוף הפיק. פ"ק דמיקין (דף נ'):
פ"א א כל הגונב ממוק בו' עד ואחד גונב את הקטן. במס' סנהדרין פ' אלו הן הנגזקין (דף פ"ה):

ע"מ

אסור

הלכות גזילה ואבירה

יש בכללן שבע מצות. שתי מצות עשה. וחמש מצות לא תעשה:

וזה הוא פרטן:

(א) שלא לגזול. (ב) שלא לעשוק. (ג) שלא לחמוד. (ד) שלא להתאוות. (ה) להשיב את הגזילה. (ו) שלא יתעלם מן האבירה. (ז) להשיב האבירה:

וביאר מצות אלו בפרקים אלו:

בבב משנה כח 55

פרק א ב אפילו עכו"ם בו' יש לחמוה על זה שכח שחסר לעשוק דהא קרא לא תעשוק אח רעך כתיב דמשמע לאפיקי עובד כוכבים וע"ק דאמר' בפרק הגזל ומאכיל (דף ק"ג): דהפקעת הלוואתו מותר ועשוק היינו הפקעת הלוואתו כמ"ש רבינו בסמון אי זהו עשוק וכו' כגון שהיה לו ביד תצור הלוואה או שכירות וי"ל שרבינו סובר כדפירש"י הפקעת הלוואתו שאין גזל ממש שרי כי ליכא חלול-השם כגון היכא דטען ליה לירש נחמו לאצוק ומת דלא ידע העכו"ם כשהוא דקא משקר וגם המוס' כתבו שם אע"ג דטעות העכו"ם מותר אסור להטעות העכו"ם כשהוא יודע שגזל ועשה עגמו כלא יודע. ודייק רבינו לכחוד אסור לגזול או לעשוק ולא כתב שעובר עליו בל"מ לומר שאין אסור זה מן המורה:

פרק ראשון

א כל הגזול את חבירו שוה פרוטה עובר בלא תעשה שנאמר לא תגזול. אין לוקין על לאו זה שהרי הכתוב נתקו לעשה שאם גזל חייב להחזיר שנאמר והשיב את הגזילה אשר גזל זו מצות עשה. ואפילו שרף הגזילה אינו לוקח שהרי הוא חייב לשלם דמיה וכל לאו שניתן לתשלומין אין לוקין עליו: **ב ואסור** לגזול כל שהוא דין תורה אפילו עכו"ם ואסור לגזול או לעשוק. ואם גזלו או עשקו יחזיר: **ג אי** זהו גזול

מגיד משנה

פרק א א כל הגזול את וכו'. שיעור הפרוטה הוא מבואר פ' ד' מיתות ב"ד (דף נ"ו) וכן צפ' הגזל ע"ש (דף ק"ג): ואין לוקין על לאו זה. זה מתבאר פ' אלו הן הלוקין (דף ט"ו) ונכסויה צפירוש: **ב ואסור** לגזול כל שהוא דין תורה. זה מתבאר בסוגיא דארבע מיתות. מיהו כתבו קצת מן המפרשים ז"ל דדוקא כשיעור מאי דקפדי ביה קצת מן האגשים אבל ליעול מן החזיה קיסס או מן הגדר לתאך בו שניו דליכא איניש דקפדי ביה ככי האי שרי ואף זק אסרו צירושלמי ממתת חסדיות: **ואפילו** עובר בוכבים וכו'. מבואר פרק הגזל ומאכיל (דף ק"ג) וכו"ע וכן העלו שם: **ג אי** זהו גזול וכו'. לפי דעת הרב הסוגיא בספ' המקבל (דף ק"ח). דלסקינן תס זכו עשק זהו גזל ולמה חילקין הכתוב לעבור עליו

גזול

משנה תורה <מהדורה חדשה> עמוד מס 57 יא (ביקין) משה בן מימון (רמב"ם) הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

By contrasting the words of the Rambam with regards to Geneva and his wording with regards to Gezel, we see a fundamental distinction between the two prohibitions: By Geneva the Rambam focuses on the act of thievery, whereas by Gezel the focus is upon the loss to the victim.

רמב"ם גניבה פ"א ה"א, וגזילה פ"א ה"א
מדקדוק לשונות הרמב"ם מבואר שגניבה וגזילה חלוקים ביסוד, ומה"ט נקט גבי גניבה "הגונב ממוק משה פרוטה ולמעלה", ובגי גזל "הגזול את חבירו שוה פרוטה".

ח ד ו ש י ם

מרבנן לחשבו כשיעור שלם כמבואר לעיל) ואילו הכא בתוספתא לפי פירוש זה לא מהמרינן בהותירו חולין אשילו מרבנן לחשבם כמו שהם עתה שתמחו.

ו השולח יד בפקדון. אלה הם דברי מרן הגאון החסיד רבנו חיים הלוי זצוק"ל בחדושו אשר בכתובים שיש בהם באור שיטת הרמב"ם ושיטת הראב"ד בענין שליחות יד.¹¹²³⁴⁹⁸⁷
וזה לשונו: בבבא קמא (דף ק"ב ע"א) היתה פרה שאולה לו וטבחה בשבת פטור אם אין גניבה אין טביחה. עיין ברש"י שכתב דלא גרסינן לה משום דשומר שגנב גולן הוא דהוה ולא גנב והרמב"ם כתב כן בהלכות גניבה פ"ג ה"ד. ונראה שהוכח רש"י היא מטוען טענת גנב דצריך שבועה וטענת גנב, הרי דלא חשיב גנב בעצם (כן כתוב ברש"י שם ובכתובות דף ל"ד ע"ב). אכן טעמא בעי אמאי חשוב גולן ולא גנב ונראה דהוה גזירת הכתוב וגם על זה שייך דברינו להלן.

ונראה פשוט דהנה מצינו חלוק בין גנב לגולן. דבגולן לא בעינן לקיחת איסור מה שאין כן בגנב דבעינן שיהא דוקא עצם הלקיחה באיסור. וכמו דחזינן דמייעטיה רחמנא גונב מן הגנב מכפל. והרי בגונב מן הגנב לא חסר אלא עצם הלקיחה שלא היתה מבית הבעלים, אבל זה פשיטא שמחזיק תחת ידו חפץ של הבעלים. ומרמעייה רחמנא מכפל חזינן דבעינן דוקא לקיחה באיסור. ובאמת כן היא הדרשה וגונב ר"ל דבעינן שתהיה לקיחת גניבה מבית הבעלים. והנה התם הא קיי"ל דקרינן חייב גנב מן הגנב. הרי דלקרן לא בעינן לקיחת איסור רק שמחזיק החפץ תחת ידו באיסור, ולענין כפל בעינן דוקא שתהא עצם הלקיחה באיסור. ואף דקיי"ל דגולן גם כן בעי קנין היינו מסעמא דבלאו הכי לא חשיבא הגולה תחת ידו אבל עצם הלקיחה לא בעינן. ולפי זה מבואר היטב הטעם דשומר שכפר לא חשוב אלא גולן ולא גנב. משום דגבי שומר הרי בא לידו בהיתר וליכא שום לקיחה באיסורא רק בכפירה מחזיקו תחת ידו, ואם לא הוה אלא גולן אלא לא בטוען טענת גנב דהוה גזירת הכתוב.

מארבע ועמדו משתים נותן לו משתים. היינו בשעה ששלח בהם יד היו נקנים בוול ארבע סאים בסלע ואח"כ הוקרו ועמדו שתי סאים בסלע. ואז הוציאם או אכלם נותן לו משתים כמו שהיו שוים השתא בשעה שהוציאם (עיין בבאורים) וכדאיהא בסוגיית הגמרא בכסכתין (דף מ"ג ע"א) „אמר רבה (ויש גורסים רבא) האי מאן דגזל חביחא דחמרא מחבריה מעיקרא שויה זוזא השתא שויה ארבעה תברה או שתייה משלם ארבעה... מאי טעמא? כיון דאי איתא הדרא למרא בעינא ההיא שעתא דקא שתי ליה או דקא תבר לה קא גזל מיניה ותנן כל הגולנין משלמין כשעת הגזלה.”

ויש לעיין למה ליה למימר בטעמא דמילתא הא שמשלם ארבעה, היינו משום דההיא שעתא דקא שתי ליה או דקא תבר לה קא גזל מיניה, וכל הגולנים משלמים כשעת הגולה. תיפוק ליה שחייב לשלם ארבעה מדין מויק, כאילו הויקא איש אחר שלא נעשה עליה גולן מקודם, שהרי אם איתא הדריה למרא בעינא וכל השוברה חייב עליה מדין אדם המויק? (עיין בקצות החשן ובמתיבות המשפט בחו"מ סימן ל"ד ובספר אבן האול הלכות גנבה מ"ק א' הי"ד מה שהעתיק שם בשם הגר"ח אבדיק בריסק).

לכן נראה בבאור לשון הגמרא דרבה איירי בסתמא, בין אם שתי ליה או תברה קודם יאוש, ובין אחר יאוש גמי משלם ארבעה, ובאופן כזה אילו איש אחר הויקא אחר יאוש היה פטור משלם ארבעה, שהרי כלמי הגולל אין עליו דין מויק כלל כמבואר בבבא קמא (דף ק"א ע"ב ודף ק"ב ע"א ת"ר והשיב הגולה אשר גזל וכ"י ע"י"ש) משום דלאחר יאוש לא הוה עוד הגולה ברשות מריה, ואין לרונו כמויק שהויק ממונו של גזול (שם בבבא קמא דף ק"א ע"ב בחוספות ד"ה גזל וכ"י מבואר היטב). וכלפי הגולן אין לחייבו יותר מונו. שהרי לידידה להגולן לענין חיובו מדין גולה, הרי זה כאילו איתבר ממילא, ואין עליו חיוב תשלומים אלא זוז אחד כדמעיקרא.

ומהאי

חזון יחזקאל >תוספתא< - נזיקין א אברמסקי, יחזקאל עמוד מס 230 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

Chazon Yechezkel suggests there is an essential difference between Gezel and Geneiva: Geneiva specifically involves an act of taking possession of someone else's property, whereas Gezel is the general prohibition of having someone's possessions illicitly. Based on this distinction, we can understand the difference between Gezel Akum and Geneivas Akum. The act of thievery is the same regardless of the victim, whereas the responsibility toward others' possessions can be different from Jew to Akum.

חזון יחזקאל ב"מ פ"ג מ"ו ד"ה ונראה פשוט וכו' חילוק מהותי בין גניבה לגזילה, שאיסור גניבה הוא דוקא כשיש מעשה לקיחה באיסור משא"כ איסור גזל הוא עצם מה שיש בידו ממון חבירו שלא כדין. [וכע"ז כתוב בספר רשימות שיעורים עמ"ס ב"ק, בהקדמתו לפרק מרובה, בשם הגר"ח ע"ש ביתר ביאור]

זמנו שקבע, אבל אם קודם שהגיע הזמן היו לו נכסים כדי לפורעו ואח"כ צדק הזמן שקבע לו אין לו נראה דכה"ג לא חשיב אנוס מכיון דהוה מני לפורעו מקודם כשהיו לו וכן כתב בעל האגודה הציא דנריו הב"י בח"מ סי' ר"ו ועיין מ"ש בס"י א':

לגוי ואם יודה בערכאותיהם חופסים אותו צדיק האסורים אנוס קא חשיב וש"י ליה לידור. ועיין בשה"ג פ' הגזול בתרא דף מ"ג ע"ב ועיין ב"ד סי' רל"ט בהגהת מור"ם:

ליתר עיון

סימן יג

מי שהיה חייב לגוי ופגרו הגוי והיורש מלא בכתב יד אצו שהישראל חייב לו, אי יכול הישראל לישבע בערמה שאינו חייב לו ע"ד ששנינו במתני' נודרין להרגין ולמוכסין וכו' דלפי מ"ש הר"ן ז"ל אם בשמעתינן גבי מאי דפריך והא דינא דמלכותא דינא דחשיב הפקעת הלוואתו ואפ"ה פריך היכי שרי לנדור. נראה דנז"ד נמי אע"פ דהוה הפקעת הלוואתו והפקעת הלוואה בגוי שרי מיהו לא חשיב זה אנוס כדי שימירו לו לנדור, אבל מדברי הטור בח"מ סי' שס"ו נר' דכל מידי דהוה דינא דמלכותא והעמיד המלך מוכס לגבותו המדברים עמו מן המכס הוא גזלן לפי שהוא גזול מנת המלך וכן נראה מדברי הרמב"ם ז"ל כמו שהוכיח מהרש"ך ז"ל בתשובה, נראה דנז"ד אינו אלא הפקעת הלוואה שרי לידור ע"ד שאמרו, וע"כ לא פריך שם גבי מתני' אלא בצמדים את המכס מן המלך דהוה גזל וכמו שפירש הרא"ש שם דהיכי יתירו לו לידור כדי לגזולו כיון דאסור לגזולו וכ"פ הרמ"ל שם בפירוש המשנה. והתוס' צפרק הגזול בתרא דף קי"ד גבי האי צר ישראל ידע סהדוהא לגוי ואזל ומסהיד ליה וכו' עד ולא אמרן אלא חד אבל תרי לא, הקשו בתוס' וא"ת והא לעיל שרינן הפקעת הלוואתו וגמלאו אלו מפסידים אותו הרבה שהיה יכול לכפור, ומירלו דמ"מ לא משמתינן להו כיון שאינו משלם אלא מה שהיה חייב לו עכ"ד, נראה מהכא דלהפקיע הלוואתו שרי לישבע דאם לא כן צדד נמי אחאי משמתינן ליה כיון דלא מני לכפור ולישבע. וכ"ת אם כן צדד נמי אחאי משמתינן ליה כיון שאינו משלם אלא מה שהיה חייב לו, לא דמי דהתם שאני משום דאלו בעש"ג דאינהו מסקי ממונא אפומא דחד מה שאין כן בדיני ישראל ועיין בחידושי מהרש"ל שם. וכ"ת עדין והא צמתינן לא החירו אלא נדרי אונסין והפקעת הלוואתו שרוצה להרויח מה אנוס חשיב, ובשלמא לדעת הרמב"ם ז"ל שכתב בפירוש דטעמא דמתני' דשרי לנדור וסומך אדברים שבלבו הואיל וגאנס מלפרשם אחי שפיר, דנז"ד נמי יכול לנדור ולסמוך אדברים שבלבו הואיל והוא אנוס שאינו יכול לפרש. אבל לפי מ"ש המוספות בר"פ השולח דף ל"ב דדברים שבלב אינם דברים אפילו היכא דק"ל שנאנס מלפרשם כמו שרוצה להוכיח בפ"ב דקדושין דדברים שבלב אינם דברים מכוּפין אותו עד שיאמר רוצה אני עכ"ד, יראה דטעמא דמתניתינן דנודרין למוכסין הוה משום דאיכא אונסא ממש דהא אונסא מפרש ליה לדיבוריה אבל הפקעת הלוואתו דלא הוה אנוס ממש לא שרי לידור, וכן נראה מדלא משני בצדדים דמתניתינן איירי בצנוכס גוי דמשני לה רב אשי צפרק הגזול משמע דע"כ לא אמרה רב אשי אלא לענין להצריח את המכס דשרי משום דהוה הפקעת חוב אבל לענין שהיא מותר לנדור לא אמרה וכן נראה מדברי הר"ן צפרק הגזול. איצטא דעדין יראה דנז"ד דלית ליה לישראל כדי לפרוע

סימן יד

ראובן חושב ח"ל גמר דעתו לעלות לא"י ולדור שם ואחר שמכר כל אשר לו ויהי לשים בדרך פעמיו צדו הקטנה אשר הייתה נשואה צדאותה כי אביה ואמה מתפרדין מאללה מתוך צערה אשר הייתה לה חלטה, וצדאותו ראובן כי ח"ו היה חשש סכנה שמא תמות צדו אם תעזוב את אביה ואת אמה הניח את אשתו אצל בתה ועלה לא"י לייצא להשפוט על קצרי אבות ועמה שואל להחיר את שבעתו או את נדרו:

תשובה שנינו בפ"ג דנדריים נדרי אונסין הדירו חברו וחלה הוא או שחלה צדו הרי אלו נדרי אונסין כלומר ומותר בלא שאלה. איצטא דהרא"ש ור"י ז"ל כתבו דאיירי באונסי דלא שכיח אבל באונסי דשכיח מדלא התנה אונסא נמי קבל עלייה, ולפי זה היה נראה לכאורה דלא שרי הכא מטעם אונס שהרי זה ענין דשכיח דסתם קטנה יש לה געגועין אצל אמה ולא תעזוב את אביה ואת אמה וצפרק אס קטנה זאת כבר הייתה לה געגועין עמה. אבל כל זה אינו כלום דהכא כיון דחלטה הבת מתוך זה ה"ו פטור מטעם האדם בשבעה פרט לאנוס וא"ל שאלת חכם:

איברא דמספקא לי עדיין כיון דזה האיש לא קבע זמן לנדור נהי דהשתא גאנס ואינו יכול לקיים נדרו מכל מקום כל זמן שימלא שעת הכושר ה"ו מחוייב לקיים נדרו, או דלמא כיון דכוננו של ראובן היה לעלות עכשיו והראיה שמכר כל נכסיו וצפירוש איחמר לעלות לא"י ה"ו כמי שקבע זמן ואחר לעלות מיד ולדור שם וכיון שנאנס שאינו יכול לדור עכשיו ה"ו נחבטל נדרו, וראיתי להר"ן ז"ל צפרק קונס דהאוסר עליו פירות שנה א' סתמא שנה זו קאמר ואם פשע קרוב אני לומר שאין לו תשלומין עכ"ד. אלמא דאפי' בלא קבע זמן כיון דמסתמא שנה זו משמע אם פשע אין לו תשלומין, כ"ש צנ"ד דצפירוש איחמר לעלות עכשיו דאם פשע או נאנס שוב אין לו חיצא דנדרא. הן אמר דנראה דהר"ן ז"ל לא פסיקא ליה מלתא ומספקא אמרה ומעיקרא כתב דאם פשע יש לו תשלומין לשנה הבאה אע"ג דאיכא אסור בתחלה משום כל תאחר. אמנם כד דייקין צה נראה דעד כאן לא מספקא ליה להר"ן ז"ל אלא באומר שנה סתם דאי סתמא שנה זו צממע הא ודאי אין לו תשלומין, או דילמא סתמא לאו שנה זו אישמעם אלא דלכתחלה צריך לנהוג שנה זו משום כל תאחר. ולפי זה נראה דמי שנדר לעלות לא"י אי סתמא מיד משמע בשנה זו אם עבר השנה ולא הלך שוב ליכא עליה חיצא דנדר. או דילמא סתמא לעולם משמע ונהי דחייב לעלות מיד משום כל תאחר מ"מ לעולם רמי עליה חיצא לקיים נדרו. ואיצטא דמהיחא דפרק מרובה מי שנדר ליקח בית ולישא אשה אין מחייבין אותו ליקח מיד עד שימלא הוגנת לו דההוגנת לו קאמר, משמע דכל הנודר סתם סתמא מיד משמע, והיה

מחנה אפרים > ציון יעקב > נבון, אפרים בן אהרן - סופר, יעקב חיים בן יצחק שלום עמוד מס 41הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

ליתר עיון: מחנ"א הל' שבועות סימן י"ג
דן אם יכול לסקר בכדי להשתמש מחובת עכו"ם [וע"ע בשו"ת חוט המשולש סימן ט"ו].
Further lyun: May one lie in order to facilitate an *hafka'as halva'ah*?

ולמכור לו (ב). ובאופן זה אם כבר זקף הישראל עם העכו"ם קרן עם הרבית אסור (ג).

פג. מכר לו משכון ואח"כ בא המוכר ואמר שלי הוא המשכון והחזירחו לי בחנם, ישבע הלוקח שאמר לו תחלה שהמשכון הוא של עכו"ם ולא יחזיר לו המשכון לעולם (ד).

פד. היתה ההלוואה לעכו"ם בלי משכון אלא בחוב אשראי בעל פה, אינו יכול למכור החוב לישראל אחר אא"כ פוטר המלוה את העכו"ם מכל וכל וקונה הישראל השני את החוב על אחריותו (ה). ואסור למוכר לקבל אחריות על החוב אפילו מדין ערב סתם, ואפילו אחריות הקרן לבד (ו).

ליתר עיון

פה. היתה ההלוואה לעכו"ם בשטר יבול למכור השטר לישראל אחר בדרך מכירת שטרות (ז). וגם בזה אסור למוכר לקבל אחריות על השטר (ח), וגובה

אינו של ישראל מותר להתנות. אלא שצ"ע שאם הוא כבר ברשות ישראל לגמרי אמאי קרי ליה משכונות של עכו"ם. והאיך יוכל העכו"ם לפדות אח"כ. (סב) הש"ך בס"ק נו מסתפק בזה. (סג) רמ"א שם. והיינו לשיטתו שמותר אף בלא מכירה גמורה וההיתר הוא משום שסומך על משכון העכו"ם, א"כ כשזקף כבר הקרן והרבית הרי זה כאילו כולו קרן של ישראל, וכשמחזיר המשכון למלוה הראשון ונוטל יותר ממה שנתן לו הרי זה כנוטל רבית מישראל. ומשמע ברמ"א בסוף הסעיף שאם מכרו מכירה גמורה לא איכפת לן אם זקף הרבית, שהרי במכירה גמורה (בלי תנאי להחזיר) מותר למכרו ולחזור ולקנותו ביותר. (סד) ש"ך שם ס"ק נה. ודוקא כשטוען המוכר שאף בתחלה לא אמר כן. אבל אם מודה שאמר כן אלא שטוען עכשיו ששיקר בתחלה, אף שבועה אינו צריך. (סה) שו"ע סי' קסח—ט סעיף יח (והביאו הש"ך סי' קעג סק"ח). ומשמע בש"ך שאין צריך שילך לעכו"ם ויפטרנו אלא די כשמתנה עם הישראל השני שלא יוכל לתבוע ממנו אלא כמה שיוכל יוציא מז העכו"ם. והיתר זה אינו אלא בעכו"ם (וצ"ע לדעת היש אומרים שברמ"א חו"מ סי' שמח סעיף ב שאסור להטעות לעכו"ם, ואפשר דשאני הכא שאינו טוציא ממנו ממונו ע"י הטעיה, אלא מה שהלוהו), אבל בישראל. אם מחל המלוה חובו אפילו שלא בפניו, אסור לקונה לגבות ממנו מדין גניבה. וכתב בשער דעה דלמ"ד דחוב של עכו"ם בעל פה נקנה במעמד שלשתן ה"ג שיכול למכרו במעמד שלשתן וע"י פרק לא הערה כד. (סו) שו"ע הרב (סעיף ט). וכמו במכירת שט"ח של ישראל שאסור לקבל אחריות אפילו מדין ערב סתם. (סז) גליון מהרש"א בשם פנים מאירות, דלא כהפרישה שהביא הש"ך בס"ק סא וכן בש"ך סי' קעג סק"ה דמשמע דאף בשטר אינו יכול למכרו לישראל, שהרי בחו"מ סי' סו סעיף לב מבואר ברמ"א שיכול למכרו בדרך מכירת שטרות דהיינו בכתיבה ומסירה. וע"י חו"ד ס"ק לט. ובשו"ע הרב (סעיף ט) פסק כהש"ך שאף בשט"ח אינו יכול להקנות לישראל כי אם בדרך מחילה וכמו בחוב של אשראי. ומכל מקום משמע שבלא כתיבה ומסירה (או שאר קנין המועיל ממנהג המדינה, כמ"ש בפרק יד בדין מכירת שטרות של ישראל) אינו מועיל. והמחנ"א סי' לג מתיר אפילו בלי כתיבה ומסירה אם קבל הלוקח אחריות. וכן משמע בחו"ד ס"ק לח. וכתב שאם חזר בו בזה מפסקין המהרי"ק והמהר"ם ליקח הרבית. עיי"ש. וע"י מ"ש בפרק טו סעיף ב בדין מכירת שטרות של ישראל. (סח) תרוה"ד סי' שא וכמו במוכר שט"ח של ישראל.

ברית יהודה בלויא, יעקב ישעיה עמוד מס 571 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

Further lyun: It would be permitted to collect a loan given to an Akum even though the loan was technically cancelled.

ליתר עיון: ס' ברית יהודה פרק ל"ג הערה ס"ה
דן להתיר גביית חוב מיד עכו"ם אף שכבר פקע החוב.

על פי התורה אשר יורוך

Yorucha

IN-DEPTH BUSINESS HALACHA CURRICULUM

MISSION

To facilitate and provide a framework for the frum businessman to gain the in-depth halachic knowledge he needs for contemporary business dealings.

VISION

Through increased knowledge and guidance, Yorucha will elevate the frum public's adherence to halacha as it pertains to choshen mishpat and standard business practices.

What

This ambitious project will harness the collective expertise of a team comprised of advanced talmidei chachamim, experienced, seasoned Dayanim, that are well versed in corporate practice and common business norms.

Collaborating with a talented group of editors and writers, they have created a syllabus and curriculum of study, with accompanying shiurim and personal guidance, enabling participants to have the tools to proclaim with confidence, “Yes. *Nossasi venosati be’emunah!*”

How

The core curriculum is segmented in modules, and can be learned as an individual self paced; or, participants can join chaburos coordinated by the Bais HaVaad for those that desire group study. Page by page, step by step, the learning will be facilitated with a daily audio “Blatt shiur” guiding the participant through the sources as well as a weekly video shiur presented on each topic by Dayanim that will share fundamental and practical applications of the sugya covered.

Daily practical Q&A applications of the subject matter will be offered alongside through the Business Halacha Daily series.

Why

As participants amass a broad and deep knowledge on an academic level directly from the source – coupled with real life scenarios presented by experienced Dayanim – they will acquire the clarity to determine not only what is a **שאלה**, but, more important - why.

Only through **עמלות בתורה** – understanding the fundamentals of the subject – can one truly appreciate and internalize what defines right and wrong.

Fulfillment and satisfaction in the realm of the divine is like no other. *A mesayem masechta* revels in the transcendent feeling of his accomplishment. Truly sublime and the envy of his peers.

Contemporary businessmen have their own, unique, ‘siyum hashas’ at the completion of Yorucha curriculum. It is the moral imperative of a frum yid, and now accessible to all.

The *hadran alich* of Yorucha is the ultimate badge of honor and medal of distinction for the businessman of our times.

Similar to a sofer who, with his intensive knowledge of hilchos safrus, is confident and secure in the propriety of his profession; so, too, businessmen will gain the peace of mind knowing with conviction that they ply their trade *be’emunah uveyosher*.

Core Curriculum

(subject to change)

PART I Business Halacha Fundamentals

Elul 5780

- Dina D'malchusa Dina- 2*
- Common Business Practice & Minhag Mevatel Halacha - 2

Tishrei 5781 (Expanded Yom Tov Edition)

- Business and Employment on Chol Hamoed

PART II Setting Up A Kosher Business

Winter 5781

- Introduction to Choshen Mishpat and Business Halacha -1
- Gezel - 3
- Gezel Akum -1
- Ta'os and Mate' Akum -1
- Geneivas Da'as - 1
- Acceptable Marketing - 1
- Headhunting - Recruitment and Ma'arufia - 1
- Halachos of Employment -3

- Hiring Jewish - 1
- Halachic Deals and Documents - 3
 - › Understanding Asmachta
 - › Agreements and Kinyan Devarim
 - › The Halachic "Agreement Validation" Clause
- Non-Competes and Non-Circumvent Agreements - 1
- Partnership Structuring - 2
- Corporations, Trusts and Legal Entities - 1
- Hasogas Gevul and Competition - 2

Nissan 5781 (Expanded Yom Tov Edition)

- Corporate Chametz - The Issues and the Solutions
- Isurei Hana'ah

PART III Maintaining A Kosher Business

Summer 5781 - Commitments and Kinyanim

- Kinyanim Expounded - 2
- Mi Shepara, Mechusar Amana etc. - 2
- Situmta - The Kinyanim of the Marketplace - 1
- Ona'ah - 2
- Mekach Ta'os- 4

Summer Break 5781 (Special Edition)

- Tzedaka and Maaser
 - › As a Business and Individual

Elul 5781 - Maintaining a Kosher Work Environment

- Yichud in the Workplace - 2
- Interaction With the Opposite Gender - 2

* Number of weeks for this topic

Tishrei 5782 (Expanded Yom Tov Edition)

- Websites and E-Commerce on Shabbos an Yom Tov
-

Winter 5782 (Leap Year) - 1st Semester

- Loans and Guarantees - 2
 - Ribbis 101/The Basics - 4
 - Insurance Issues - 1
 - Brokerage - 2
 - Lashon Hara in Business - 2
 - Legal Holidays and Chukos HaGoyim - 1
-

Winter 5782 - 2nd Semester - When Things Don't Go As Expected:

- Bais Din - 3
 - Din and Lifnim Mishuras Hadin - 2
 - Arka'os - 2
 - Quitting, Firing, and Severance - 2
 - Partnership Dissolution - 2
 - Collections - 2
 - Bankruptcy - 1
-

Nissan 5782 (Expanded Yom Tov Edition)

- Maintaining a Facility on Pesach
-

Summer 5782 - Final Testing and Review

PART IV

Industry-Specific & In-Depth Supplemental Tracks

Choshen Mishpat Supplemental Track

- More In-Depth and Intricate Learning of Previous Topics
- Nizkei Scheinim
- Mazik, Garmi, and Halachic Torts
- Hashavas Aveida
- Mitzva of Lending
- Yerusha and Trusts
- Trustees and Executors
- Shomrim and Fiduciaries
- Shluchim and Agents
- Harsha'a and Power of Attorney
- The Shibuda D'Reb Nosson Law
- Hefker, Pruzbul, and Other Choshen Mishpat Topics

Real Estate Track:

- General Real Estate
- Bar Metzra
- Acquisitions and Ani Hamehapech
- Lo Sachmod
- Brokerage
- Landlord/Tenant
- Zoning Laws
- Rent Control and Evictions
- Fix and Flip
- Administrations and Boards

HealthCare Track:

- Shabbos and Yom Tov
- The Kosher Kitchen
- Employment Training
- Facility and Housekeeping
- Compliance and Fiduciary
- Partnership and Employment
- Medical Issues

Finance and Ribbis Track:

- Introduction: Understanding Ribbis
- Ribbis of Non Jews and Mumar
- Foreign Currencies & Commodities: Se'ah Bese'ah Applications
- Corporate Lending & Borrowing
- Credit Unions - Ownership in Ribbis Entities
- Credit Unions: Paying Ribbis by Court Order
- Pesika: Deposits & Price Guarantees
- Tarsha- Paying for Credit & Early Bird Specials
- Arvus & Ribbis: Cosigning on a Non Jew's Loan
- Arvus & Ribbis: Cosigning on a Ribbis Loan
- Differentiating Between Expenses & Interest: Defining the Two
- Ribbis in Partnerships
- Ribbis in Contracts - Capital Calls and Late Fees
- Deal Syndication & the Real Estate Process From Negotiation to Closing
- Ribbis as a Knas: Fines & Penalties
- Purchasing Tax Liens and Mortgage Bundles
- Using a Purchased Item When the Sale was Reversed
- Selling Conditional on Reversing the Sale
- Ribbis Responsibilities of Lawyers, Brokers, and Witnesses
- Review of Ribbis Fundamentals
- Hard Money Loans & Heter Iska - Kulo Pikadon; Chatzi Milve
- Heter Iska- The Approach of Reb Moshe Feinstein
- Heter Iska Klali and Loans Specified to be Al Pi Heter Iska
- Ribbis Mukdemes - Ribbis MeUcheres
- Ribbis Devarim
- Defining Ribbis: Gifts, Favours and Charitable Donations

JOIN THE YORUCHA INITIATIVE!

 888.485.VAAD(8223) #303

 yorucha@baishavaad.org

 baishavaad.org/yorucha

3 WAYS TO JOIN:

AS AN INDIVIDUAL

Join the national Yorucha chabura together!

Tap into the physical or digital resources via hard copies, web, email and/or whatsapp.

Connect with Bais HaVaad Dayanim and Poskim for any questions you may have, as well as arranging study sessions with a Dayan, setting up a chavrusa, and more.

AS A COMMUNITY

Set up or join a community or shul chabura

Reach out to organize a choshen mishpat chabura in your own shul.

AS A BUSINESS

Set up a Board Room Bais Medrash in your business

Mincha Learning In just 5 minutes a day, before or after Mincha, you can learn short, practical and insightful Business Halachos.

Weekly Lunch & Learn Join a deeper dive into the background of the halachos by understanding the sugya behind the halachos as well.